

Max Jakobsson, 47 år

Örebro, Sörbyängen

Tre döttrar och en dvärgschnauzer

Hej!

-
- Gymnasielärare: samhällskunskap och geografi (1999)
 - Kulturgeograf och 'bergslagsforskare' med intresse för platsers och regioners förändring i förhållande till kulturens och ekonomins globalisering (2009)
 - Rektorsutbildare med intresse för skolans förändrade förutsättningar och roll i samtiden (2013)
 - Ledare för Kvalitetsutvecklargruppen (2013) och Lotsen (2016) i Örebro kommun

Samspelet mellan rektor som pedagogisk ledare och lärares professionella lärande

Erfarenheter och lärdomar från skolutvecklingsarbete i Örebro kommun

1. Bakgrund

Läraren, rektor och det kollegiala lärandets 'vad och hur'

2. Erfarenheter och lärdomar

Lärprocess för rektorer - professionellt och kollegialt lärande

KVALITETSUTVECKLARGRUPPEN

Malin Kronqvist-Håård

Emma Gabrielsson

Victoria Svensson

Andréa Persson

Charlotta Hallman

Magnus Brolin

Hanna Thuresson

Helena Yourston

Gustaf Brandell

Annika Walter

Ulrika Duvman Ryden

Anna-Eva Olsson

Annika Säflund

Fredrik Bergman

Mari Rex

Tamar Ucar

Stefan Wahlstedt

Josefin Nilsson

Erik Änghagen

Jennypher Löfgren

Gunilla Hedman

Edvin Svensson

Malin Granath

Agneta Hedlund Medin

Stefan Karlsson

Anna Lundgren

Anna Eklöf

Niklas Jarl

Barbara Andersson

Carina Moqvist Koutakis

Håkan Widarsson

Anders Trumberg

Christina Thunberg

Skolresultat: Därför är läraren viktigast

Vi oroar ofta över vilka eleverna är: "studiesvag hembakgrund" osv...

Föreställningen att bakgrundsfaktorer är den starkaste påverkansfaktorn kan leda till att vi tror att läraren kanske inte betyder så mycket...

Det är fel!

"Lärare gör skillnad" är också fel!

Lärare som har utvecklat kunskaper och förmågor att:

- introducera ny kunskap i relation till elevernas tidigare kunskaper
- skapa klassrumsklimat som är optimalt för lärande
- följa upp och ge återkoppling
- tro på att alla elever kan lyckas
- ge eleverna möjlighet att använda flera olika strategier för lärande

... gör mycket stor skillnad för alla elevers kunskapsutveckling! ...oavsett bakgrundsfaktorer!

Expertlärare

"Kollegialt lärande är en **särskild viktig nyckel** för att förbättra kvaliteten i undervisningen ... och därmed elevernas resultat"

Helen Timperley (2013); Per Kornhall (2015); Dylan Wiliam (2016)

OECD (2015) pekar på att kollegialt lärande är en nyckelfaktor för resultatbättring, men något som är dåligt utvecklad i svenska skolor:

... many Swedish teachers work alone and are not benefiting from potential feedback and peer-learning opportunities that their colleagues can provide to improve and innovate their teaching practices.

(Improving Schools in Sweden: An OECD Perspective, s. 125)

Exempel på satsningar, och benämningar på former, för kollegialt lärande

Specialpedagogik för lärande

PRIO

Matematiklyftet

Kvalitetsutvecklargruppen

Läslyftet

BFL-plattform

Förstelärarnätverk

Kollegalyftet

Varning för modeord – ”buzzwords”

... lärarsamarbete är ingen magisk lösning på alla problem som våra skolor möter.

Samarbetet kan vara svagt, ofokuserat, förvirrat och ineffektivt – och därigenom också onödigt dyrt och slöseri med tid.

Andy Hargreaves

Vad är kollegialt lärande?

- ... olika former av gemensamt arbete där man undersöker sambanden mellan undervisning och elevernas lärande.
- det är ett kritiskt granskande förhållningssätt där man synar och lär av varandras erfarenheter [beprövad erfarenhet],
- tar tillvara på befintlig kunskap inom området för att förbättra undervisningen och elevers resultat [vetenskaplig grund].

(Svedberg, 2016, s.88)

...en central del i skolans systematiska kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete

Beskriva nuläge

*Data nödvändigt!
Identifiera mönster!
Ställ frågor till materialet!
Är det rimliga resultat?
Behöver vi göra något åt dem?*

Formulera mål

Hur kan vi formulera rimliga, träffsäkra och mål som går att utvärdera?

Hur blev det?

Var är vi?

Vart ska vi?

Hur gör vi?

Följa upp, utvärdera

Metoder för utvärdering

Enkäter, intervjuer

Genomföra, åtgärda

Vad kan man göra? Finns det evidens eller beprövad erfarenhet att ta utgångspunkt i?

Mål och resultat är kärnan

Om man inte vet vart man ska är det ingen idé att skynda sig. Man vet ju ändå inte när man kommer fram.

Kvalitetsarbete utan mål

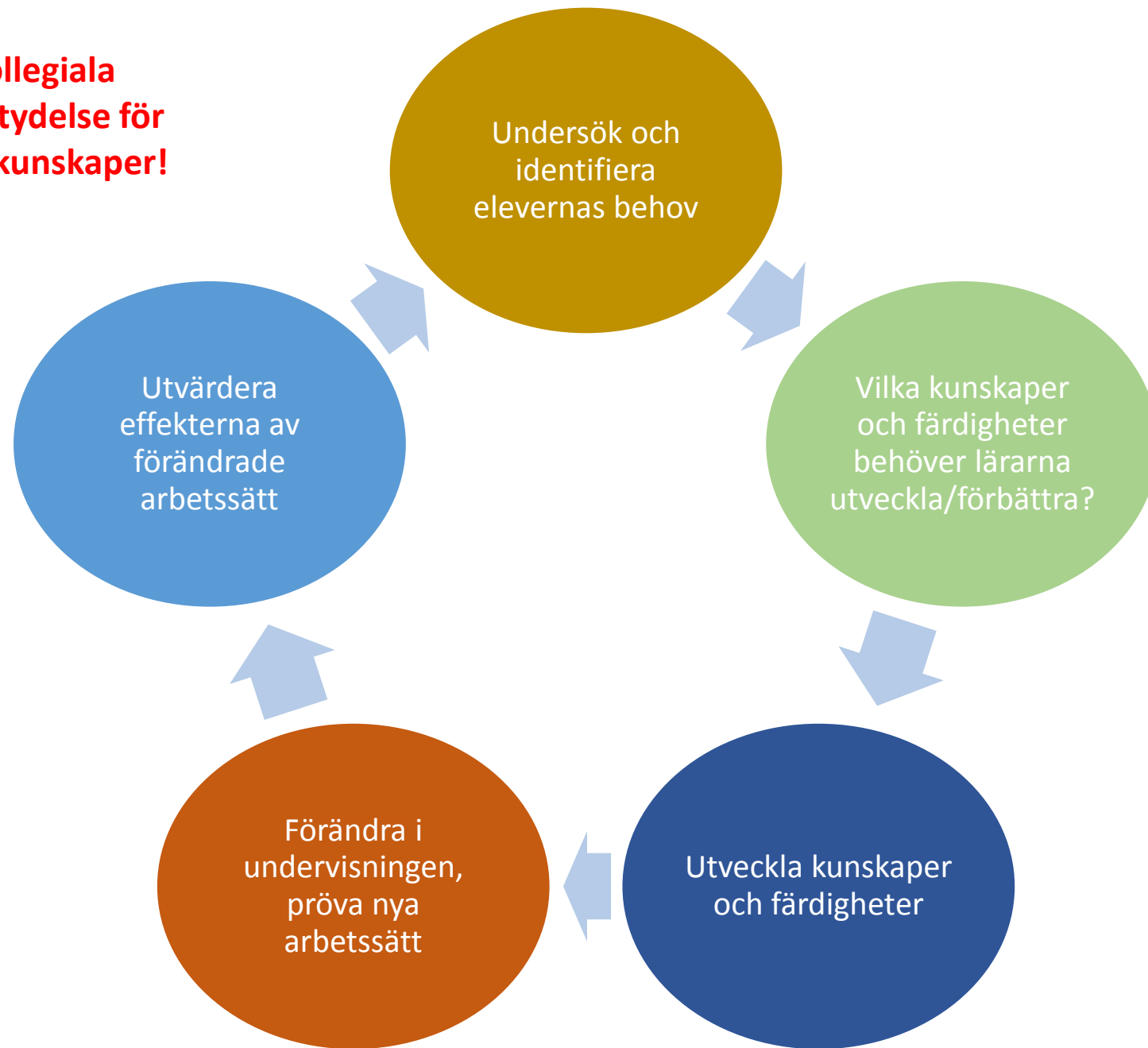
Vill du vara snäll och tala om för mig vilken väg jag ska ta härifrån?

- Det beror på vart du vill komma, svarade katten.
- Det spelar inte så stor roll..., sa Alice.
- Då spelar det heller ingen roll vilken väg du tar, sa katten.
- ...så länge som jag kommer någonstans, fortsatte Alice.
- Åh, det kommer du att göra, sa katten. Bara du går tillräckligt långt.

Någonstans kommer man, men chansen att hamna rätt blir avsevärt sämre!

**Konsten att ge det kollegiala
lärandet riktning och betydelse för
elevernas utveckling av kunskaper!**

Externt expertstöd behövs och det ger utfallet av det kollegiala lärandet bättre resultat
(Timperley 2013, Kornhall 2015)

Men det kan inte vara vilken "expert" som helst!

Alldeles för ofta motiveras utvecklingsarbete utifrån någons önskan och begär att få berätta.

... och det grundas ofta i beslutsfattares, skolutvecklarens, forskares övertygelser om att man funnit evidens för att just ett arbetssätt är mer effektivt än andra arbetssätt.

De blir alltid förvånade då pedagoger inte är så särskilt motiverade att implementera deras övertygelser.
(Timperley, 2013)

Lärandet måste ges förutsättningar, organiseras och ledas: *pedagogiskt ledarskap*

Pedagogiskt ledarskap är en del av en systemisk ledning som i samarbete:

- skapar förutsättningar för elevers lärande och lärares undervisning
- stärker professionen genom att leda lärares kollegiala lärande
- analyserar sambanden mellan metoder, elevers lärande och skolans resultat

(Svedberg, 2016, s.52)

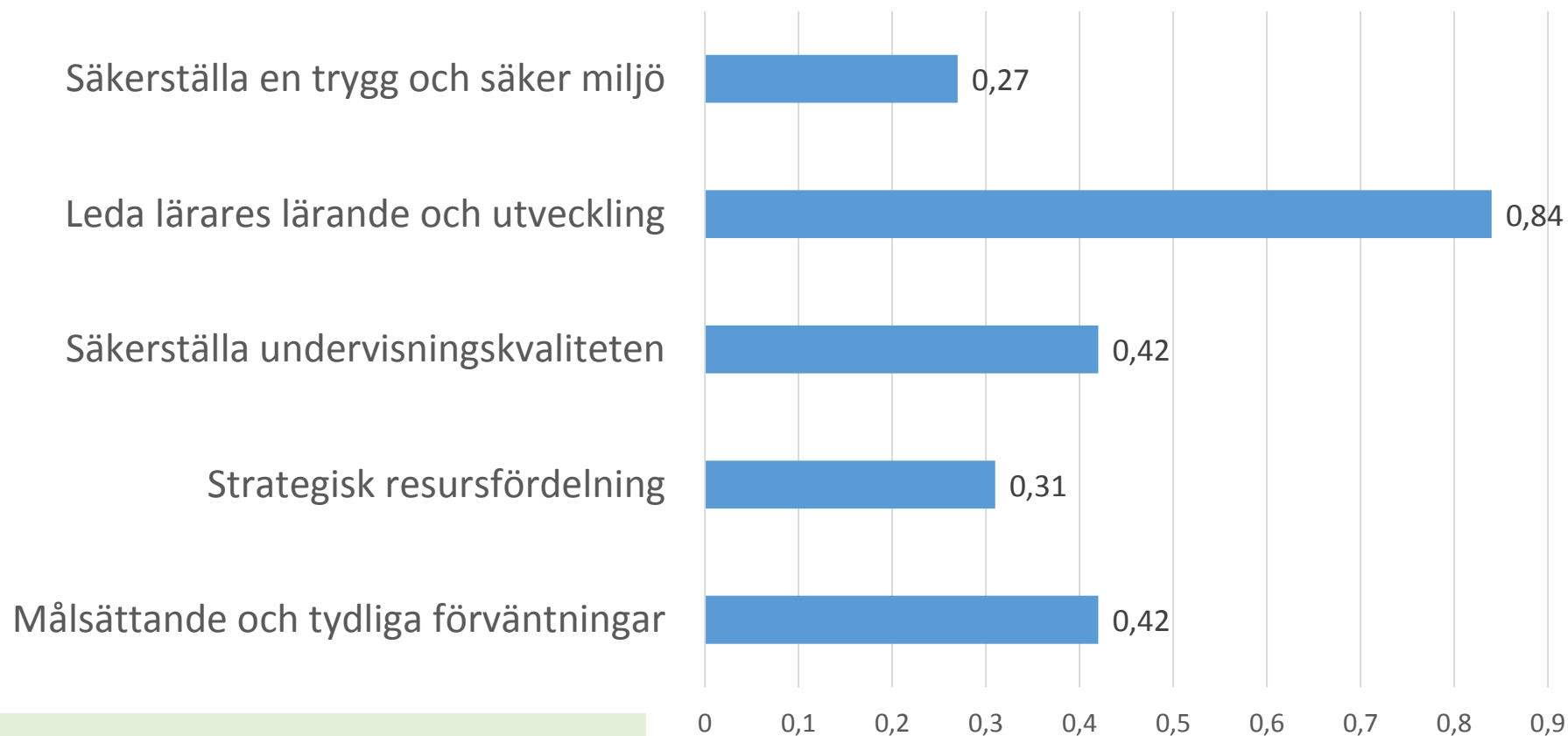
Lärandet måste ges förutsättningar, organiseras och ledas: *pedagogiskt ledarskap*

Pedagogiskt ledarskap är en del av en systemisk ledning som i samarbete:

- skapar förutsättningar för elevers lärande och lärares undervisning
- **stärker professionen genom att leda lärares kollegiala lärande**
- analyserar sambanden mellan metoder, elevers lärande och skolans resultat

(Svedberg, 2016, s.52)

Effekter på elevernas resultat inom fem kategorier av rektors pedagogiska ledarskap

0,20 - 0,39 = liten effekt

0,40 - 0,59 = måttlig effekt

0,60 - = stor effekt

Resultatet baseras på amerikanska enkätundersökningar där lärare fått skatta rektors ledarskap och dess betydelse för elevernas resultat. Viktigt att poängtera är att Robinsons är tydlig i att alla fem områden av det pedagogiska ledarskapet är viktiga, ofta överlappande och förutsättningar för varandra.

Robinson, 2015, s.20

ÖREBRO

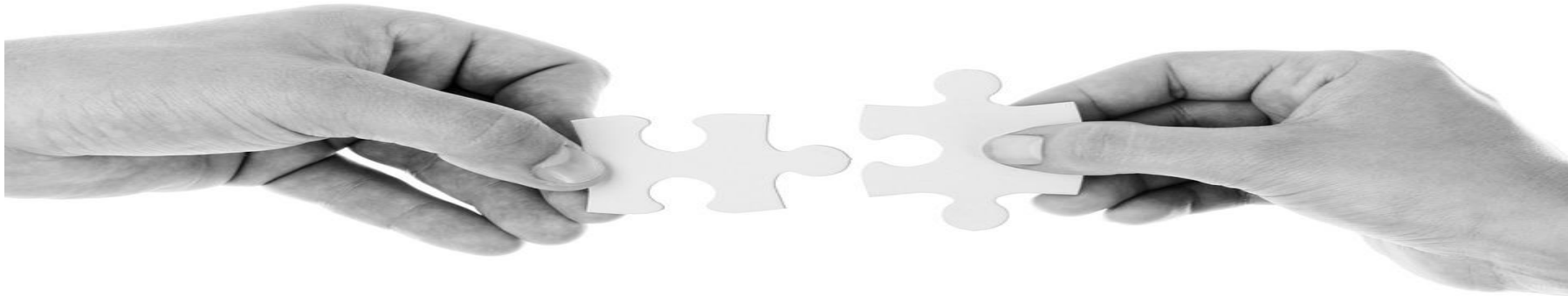
Ledares parallella lärande i en cyklisk process

Efter Timperley, 2011

En process och en organisation för rektorers lärande tar form

Hösten 2014: kontaktad av två kloka och engagerade skolchefer.

Önskemål: tillsammans planera och genomföra ett kollegialt lärande för rektorerna i grundskolan där de som rektorernas chefer deltar:

både i att leda processen men också i ett eget lärande!

Lärandebaserad skolutveckling

professionellt och kollegialt lärande för rektorer

Start januari 2015

- Cirka 50 rektorer inom grundskolan
- 8 lärgrupper med lika många lärgruppsledare

Syfte

1. Stärka rektorers förmåga att leda och organisera lokalt utvecklingsvecklingsarbete
2. Stärka kollegialt lärande och samarbete mellan rektorer kring det pedagogiska ledarskapet

Organisation för lärande

Träffar i olika gruppkonstellationer hålls regelbundet, cirka en gång i månaden

Processledningsgrupp (skolchefer och expertstöd)

Möten för övergripande planering och strategier

Lärgruppsledare

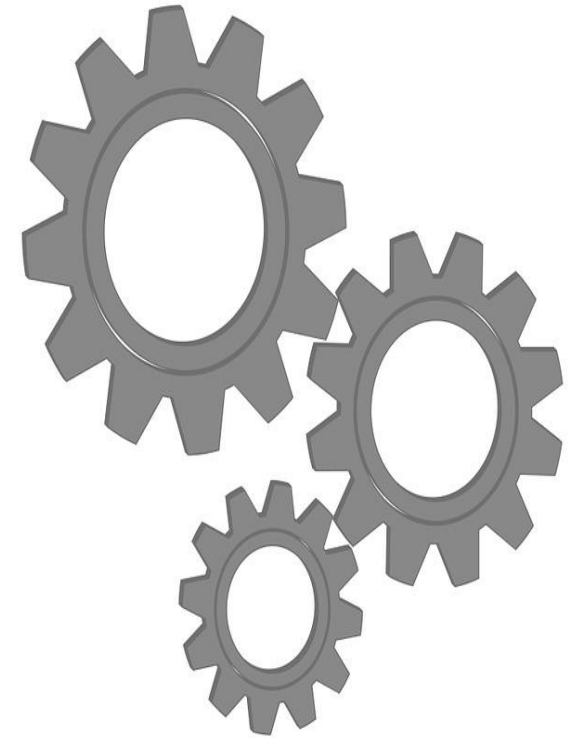
Lärledare träffas tillsammans med processledning för löpande utvärdering, planering och sammanfattning av lärandet (learning outcomes)

Lärgrupper

Kunskap och erfarenhetsutbyte samt fördjupning kring gemensamma utmaningar/svårigheter i det dagliga arbetet.

Forumträffar

Samtliga rektorer träffas för föreläsningar och storgruppsdiskussioner

Metod

Kortare
föreläsning -
introduktion

Fördjupning i
litteratur eller
fältuppgift

Reflektion /
lärande samtal i
grupper

År 1

Organisation och
metod för
lärande och
utvecklingsarbete

År 2

Fördjupning kring
skolledarskap i
mångfald

Fördjupning kring
pedagogiskt
ledarskap i teori
och praktik

År 3

Lite av innehållet

Leda lärande
samtal

Förstå och
hantera
försvar och
motstånd

Reflektion som
verktyg för
lärande

Kollegaskugg-
ning med
PAR-modell

Vetenskapliga
perspektiv på
skolutveckling

Organisera för
lärande och
utveckling

Handleda
kollegor

Analys

Ledarskap i
mångfald

Observations-
metod

Interkulturella
perspektiv

Fördjupning
kring
pedagogiskt
ledarskap

Använda och
analysera
föreställnings-
kartor

